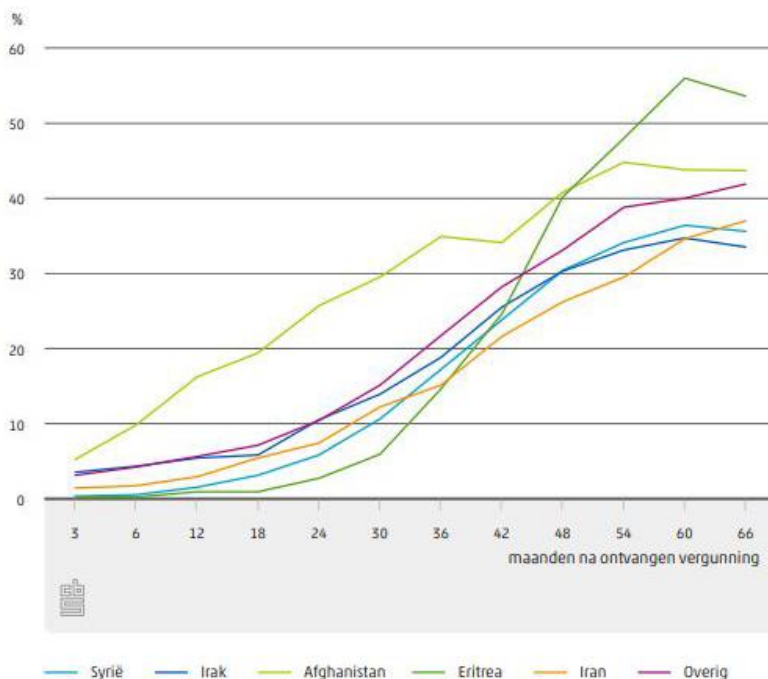

Bespreekstuk: uitdagingen en kansen bij toename migratie

In het Collegeakkoord 'vernieuwen, verbinden en versterken' kan met het volgende citaat lezen: *“Een toegankelijke en inclusieve samenleving betekent dat iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mogelijk meedoet aan de maatschappij. Elke inwoner moet de mogelijkheid hebben mee te doen en zich te ontwikkelen.”* De Dinkellandse VVD staat hier volledig achter en vindt dat dit ook voor onze, mogelijk nieuwe inwoners moet gelden. Landelijk en Europees schiet de overheid al jaren ernstig tekort in het beperken van de instroom van migranten. Daarom wordt de spreidingswet hoogstwaarschijnlijk per 1 september van kracht waardoor gemeenten gedwongen (kunnen) worden om meer asielzoekers en statushouders op te vangen. We kunnen hierbij een afwachtende houding aannemen en het op ons af laten komen, maar het heeft onze voorkeur om alvast te anticiperen op de mogelijkheid dat dit scenario zich voor gaat doen. Daarnaast is de nieuwe wet inburgering per 1 januari 2022 ingegaan waardoor de regie van de inburgering weer bij de gemeenten is komen te liggen.

Statushouders en werk

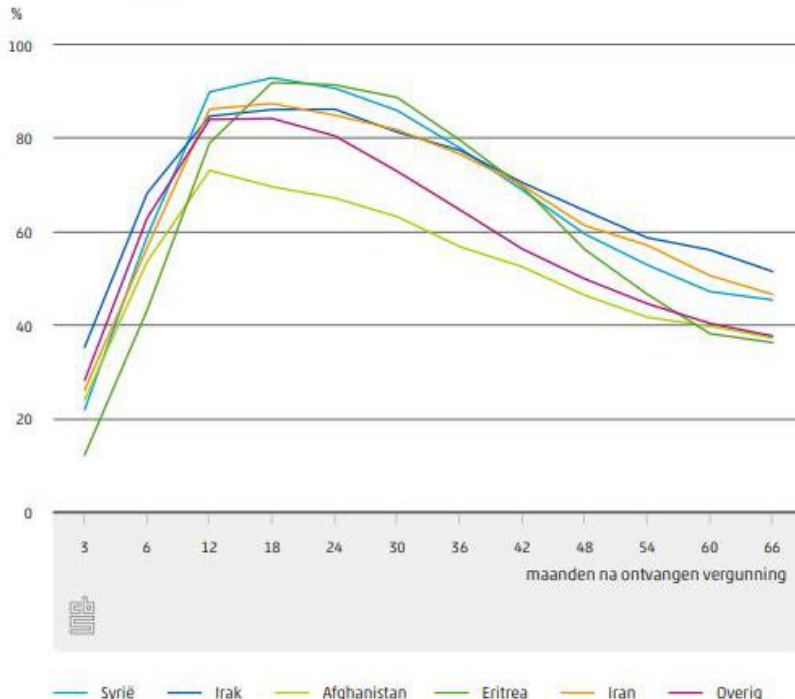
Op het moment dat een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, zien wij dat het vaak nog een hele tijd duurt voordat zij aan het werk gaan. Dit kan komen doordat het taalniveau nog moet worden bepaald of doordat er nog veel geregeld moet worden omtrent het huishouden of scholing. Ons inziens kunnen dit soort zaken ook tegelijkertijd met werk geregeld worden. Als Dinkellandse VVD gunnen wij namelijk iedereen de voordelen van werk, dus ook onze nieuwe inwoners. Iedere inwoner van Dinkelland moet de kans krijgen zich via werk te ontplooiën. Daarom willen wij naar een systeem waarin werk altijd voorop gaat binnen de inburgering.

Figuur 1: Aandeel werkenden van 18 tot en met 65 jaar die in 2014 een verblijfsvergunning kregen, aantal maanden na ontvangen verblijfsvergunning (CBS, 2022).

Uit cijfers van het CBS (2022) blijkt dat na vijf jaar 58% van de statushouders tussen de 18 en 65 jaar nog geen baan heeft. Figuur 1 geeft hiervan een overzicht met een splitsing tussen nationaliteiten. Uit dezelfde cijfers blijkt dat 90% van deze groep 1,5 jaar na het ontvangen van een verblijfsvergunning een uitkering ontvangt. Dit daalt na 4,5 jaar naar 51% en na 6,5 jaar naar 42%. Figuur 2 (zie volgende pagina) geeft een overzicht met een splitsing tussen nationaliteiten. Het is, ondanks meerdere schriftelijke vragen uit 2018, onduidelijk wat de Dinkellandse cijfers zijn, maar de Dinkellandse VVD vindt de landelijke percentages hoog, té hoog.

Veel Oekraïense vluchtelingen gaan daarentegen snel aan het werk. Uit cijfers van het UWV blijkt dat 84% van deze nieuwe inwoners al aan het werk is (UWV, 2022). Als Dinkellandse VVD vinden wij dit indrukwekkende cijfers. Het overgrote deel van deze nieuwe inwoners zijn halsoverkop van huis en haard verdreven en toch gaan zij snel aan de slag en plukken hier de vruchten van. Wij gunnen dit onze statushouders ook. In een beter systeem waarin werk vooraan staat help je mensen wat ons betreft echt vooruit.

Figuur 2: Aandeel uitkeringsgerechtigden van 18 tot en met 65 jaar die in 2014 een verblijfsvergunning kregen, aantal maanden na ontvangen verblijfsvergunning (CBS, 2022).

Op dit moment wordt werk op meerdere manieren aangeboden aan statushouders. Echter belemmert het systeem op dit moment dat mensen snel aan het werk gaan. Voor veel gezinnen is het bijvoorbeeld lastig om gelijk aan het werk te gaan, vanwege de vele (financiële) veranderingen die er dan op hen afkomen. Dat geldt veel minder voor alleenstaande en kinderloze statushouders. Voor hen zou werk veel sneller kunnen bijdragen aan de inburgering. Het zorgt voor sociale contacten, het leren en verbeteren van de taal en het werkt tegen verveling. Daarom dient er volgens de Dinkellandse VVD een verandering in het systeem plaats te vinden. Niet langer eerst weken- of maandenlang in een inburgeringsklas, maar gelijk aan de slag. Hiervoor moeten ook de werkgevers geholpen worden op de punten waardoor zij op dit moment nog geen statushouders durven aan te nemen. Uit onderzoek blijkt dat dit bijvoorbeeld komt door cultuurverschillen en de taalbarrière. Daarom is het van groot belang dat er ook goede begeleiding komt voor de werkgevers die overwegen om statushouders aan te nemen. Het is hierbij echter wel van belang om te inventariseren wat de behoefte onder de Dinkellandse werkgevers is om statushouders aan te nemen. De gemeente Dinkelland zou hierbij de bedrijfsconsulent in kunnen zetten.

Uit onderzoek van Movisie (2018) blijkt dat er te weinig door gemeenten gekeken wordt of statushouders door middel van werk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Dit is echter, volgens onderzoek van het UNHCR (2013), vaak wel het doel van statushouders zelf. En dat is volgens de Dinkellandse VVD belangrijk, want als de wil er is om te werken, dan moeten statushouders die mogelijkheid kunnen krijgen. Vooral nu er veel werk is maar werkgevers niet aan personeel kunnen komen.

Voorbeeld Rotterdam

Als Dinkellandse VVD vinden wij het belangrijk ook te leren van wat elders werkt. Het nieuwe Rotterdamse college heeft in samenwerking met Rotterdamse werkgevers/partners het initiatief genomen om meer statushouders aan het werk te krijgen. Als er sprake is van een leerwerktraject is er de intentie vanuit de werkgevers om de statushouder in dienst te nemen, mits de proefperiode goed bevallen is. Dit kan in veel gevallen leiden tot een succesvolle match waarbij de statushouder na het leerwerktraject instroomt in een

betaalde baan. Zij willen dit nog verder uitbreiden. Op deze wijze bespaart de gemeente geld aan uitkeringen en leidt het mensen op voor de arbeidsmarkt. Eenmaal aan het werk leren mensen sneller de taal en raken ze bekend met de sociale omgangsvormen. Eerst werk, en tegelijkertijd de taal leren is ook volgens de Dinkellandse VVD een juiste volgorde. Niet jarenlang afhankelijk zijn van een uitkering, maar gebruik maken van al het goeds dat werk biedt. Ook biedt het in potentie een bijdrage aan de krappe arbeidsmarkt. Het zijn echt banen waar veel behoefte aan is, bijvoorbeeld in de horeca, de zorg of de bouw. Het gaat dus niet om subsidiebanen.

Het Rotterdamse voorbeeld is mooi, maar als Dinkellandse VVD willen wij dus verder gaan, mits hier bij de werkgevers in Dinkelland behoefte aan is. Alleenstaande en kinderloze statushouders moeten gelijk na het verkrijgen van de verblijfsvergunning aan het werk kunnen, waarna de taallessen en eventuele (aanvullende) (vervolg)opleidingen ingepland worden. Bij gezinnen moet er gelijk na statusverlening gekeken worden hoe ouders zo snel mogelijk aan het werk kunnen en welke voorwaarden daarvoor in de weg staan. Zo maken we werk leidend in het systeem van inburgering. Kinderen tot 4 jaar kunnen naar de voor- en vroegschoolse educatie bij het kinderdagverblijf waardoor ook zij de Nederlandse taal sneller leren en onderwijsachterstanden voorkomen en bestreden kunnen worden. Daarnaast is er voldoende vrijwilligerswerk te doen binnen en buiten Dinkelland. Het lijkt de Dinkellandse VVD goed om ook hiervan een inventarisatie te maken bij maatschappelijke organisaties en verenigingen zodat duidelijk wordt waar vrijwilligerswerk gedaan kan worden.

Bovenstaande standpunten worden bevestigd door onderzoek dat uitgevoerd is door het Sociaal Cultureel Planbureau (2021). Het integratieproces waarin werk en taal centraal staan dient te starten zodra een statushouder in een gemeente komt te wonen. Daarnaast laat internationaal onderzoek zien dat het ook goed is om te kijken welke opleiding en ambities vluchtelingen hebben en zo op basis hiervan te laten opvangen in een regio waar veel van deze banen aanwezig zijn. De Dinkellandse VVD vindt dat de gemeente Dinkelland ook met de aanbevelingen van het Sociaal Cultuur Planbureau aan de slag moet gaan.

Op deze manier werken we gezamenlijk aan de ambities om een toegankelijker en inclusievere samenleving te zijn waarin 1) iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mogelijk meedoet aan de maatschappij en 2) elke inwoner de mogelijkheid heeft mee te doen en zich kan ontwikkelen.

Vragen aan de raad:

- Bent u het met ons eens dat werk de belangrijkste kans is voor een succesvolle integratie, inclusie en taallering?
- Wat vindt u van het idee om hier werk van te maken en dit om te gaan zetten in beleid en/of een pilot?
- Welke randvoorwaarden zou u nog willen meegeven? Welke aanvullende ideeën heeft u?

Vragen aan het College:

- Op welke wijze is werk opgenomen in de inburgering?
- Wat zijn de mogelijkheden om via het principe dat werk de basis is binnen inburgering te gaan werken?
- Welke mogelijkheden zijn er, mocht het scenario zich voordoen dat we meer statushouders moeten huisvesten, om statushouders te selecteren op basis van opleiding en ambities zodat er een goede match kan worden gemaakt op de arbeidsmarkt in de regio?
- Zijn er wettelijke beperkingen of kansen?
- Kost dit extra geld en capaciteit? En zo ja, hoeveel dan? In hoeverre worden we hiervoor gecompenseerd?

Met een hartelijke groet,

Joris Poffers
Fractievoorzitter Dinkellandse VVD